

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного факультету

Юрій БІДЗІЛЯ

« 01 » липень 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
Освітня програма
Статус дисципліни
Мова навчання

перший (бакалаврський)
06 Журналістика
061 Журналістика
Реклама та зв'язки з громадськістю
обов'язкова
українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української медіакомунікації» (II половина XX – початок XXI ст.) для здобувачів вищої освіти галузі знань 06 Журналістика спеціальності 061 Журналістика освітньої програми «Реклама та зв'язки з громадськістю».

Розробники: *Бідзіля Юрій Михайлович*, доктор наук з соціальних комунікацій, професор ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; *Толочко Наталія Валеріївна*, кандидатка наук з соціальних комунікацій, доцентка кафедри журналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри журналістики**
Протокол № 12 від 27 червня 2024 року

Завідувач кафедри Євген СОЛОМІН

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету
Протокол № 9 від 28 червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Галина ШКУРКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4, зокрема 1 кредит ЄКТС індивідуальної роботи	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	3-й	3-й
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	6-й	6-й
	Лекції:	
	16 год.	10 год.
	Практичні (семінарські):	
	28 год.	8 год.
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	46 год.	72 год.
	Індивідуальна робота:	
	30 год.	30 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Історія української медіакомунікації» (II половина XX – початок XXI ст.) – дати студентам цілісне розуміння процесу становлення традиційних медіа з урахуванням історичного минулого та критичне осмислення процесів і явищ; ознайомити з особливостями функціонування національної медійної системи в різних історико-політичних обставинах, а також із тенденціями та закономірностями розвитку журналістики, що вплинули на її сучасний стан.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК10. Здатність критично осмислювати економічні, соціальні, технологічні, політичні та етичні чинники, які впливають на прийняття рішень у сфері зв'язків з громадськістю та реклами.

СК12. Здатність виконувати дослідження різного типу (фундаментальні, прикладні), аналізувати та враховувати їхні результати у професійній діяльності.

СК16. Здатність спілкуватися, співпрацювати зі спеціалістами інших сфер, представниками різних професійних груп, експертами з різноманітних галузей знань тощо з метою виконання медіазавдань.

СК17. Здатність виокремлювати під час виконання виробничих завдань факти, події, процеси та ін., про які бракує знань, що передбачає необхідність у самоосвіті та професійному вдосконаленні.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Історія української медіакомунікації» (II половина XX – початок XXI ст.) є:

ОК 20. Історія української медіакомунікації (I частина).

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Історія української медіакомунікації» (II половина XX – початок XXI ст.) вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.	ПР02.

Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.	ПР03.
Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.	ПР04.
Оцінювати діяльність колег з погляду зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.	ПР10.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія української медіакомунікації»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Здобувач вищої освіти <i>застосовує</i> знання і навички для створення контенту історичного спрямування, а також з метою налагодження комунікації; здатен давати самостійну оцінку суспільно-історичним процесам, а також медіасистемі з огляду на історичні етапи розвитку.	ПР02.
Здатний <i>аналізувати</i> та оцінювати свою чи чужу масовокомунікаційну діяльність, що організована й проведена самостійно або в команді.	ПР03.
<i>Володіє</i> спроможністю віднаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.	ПР04.
<i>Вміє аналізувати</i> й <i>оцінювати</i> матеріали колег, зокрема, факти й події минулого, джерела інформації, розрізняє маніпулятивні дані, здатний верифікувати контент та спростувати недостовірні історичні факти.	ПР10.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни «Історія української журналістики» (II половина XX – початок XXI ст.) є: поточний контроль на практичних заняттях, тематичний контроль за результатами самостійної та індивідуальної роботи студентів, зокрема й презентація творчих робіт, обговорення та оцінювання підготовлених матеріалів, а також підсумковий контроль – у вигляді модульної контрольної роботи та усного екзамену.

Методи навчання – пояснювально-ілюстративний, евристичний, репродуктивний, дослідницький, проєктний, інтегровані, інтерактивні, самостійна робота пошукового характеру.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: відповіді на практичних заняттях, усне опитування, участь у дискусіях та обговореннях, тестування, презентації, тестування, неформальна освіта, створення авторських матеріалів історико-комунікаційного характеру.

Форма модульного контролю: письмова робота, що складається з двох описових завдань та есе.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний екзамен.

Оцінювання здобувачів вищої освіти також передбачає врахування результатів неформальної освіти згідно з Положенням про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота														Модуль-на контроль-на робота	Су-ма
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття (виконання та захист)	10	35
Індивідуальні та колективні творчі проєкти	3	30
Неформальна освіта на онлайн-платформах (пропонується курс «Розсекречені: онлайн-курс про роботу з архівами КГБ». URL: https://study.ed-era.com/uk/dashboard/course#15161)	1	5
Модульна контрольна робота	1	30
Разом		100

Критерії оцінювання під час практичних занять

Теоретичні знання з курсу перевіряються й оцінюються за результатами усної відповіді на питання практичних занять, що складені у відповідності до змісту навчальної програми.

Зокрема студенти виконують індивідуальні та колективні завдання: 1) серія публікацій для соціальних мереж з метою популяризації важливих тем з історії української медіакомунікації; 2) історична реконструкція однієї теми в аудиторії або створення випуску тематичного подкасту; 3) підготовка наукового есе або статті / відео про відому постать в історії української медіакомунікації. Кожне з індивідуальних завдань оцінюється в 10 балів, що в максимальній сумі складає 30.

Критерії оцінювання авторського матеріалу в рамках курсу «Історія української медіакомунікації» (II половина XX – початок XXI ст.)

Критерії	Максимальний рівень	Середній рівень	Мінімальний рівень	Незадовільний рівень
Актуальність, відповідність формату	Тема актуальна, викликає інтерес, а також є проблемною, «глибокою» та підходить для створення матеріалу (2)	Тема актуальна, викликає інтерес, але їй не вистачає проблемності (1,5)	Тема злободенна, утім не пояснено її актуальність (0,5)	Автор обрав не дуже актуальну і не зміг її пояснити (0)
Архітектоніка матеріалу: наявність всіх важливих частин, логічна, змістова єдність	Структура чітка й обумовлена ідеєю; всі елементи пов'язані один з одним таким чином, що читач легко переходить від одного до іншого (2)	Структура досить чітка, утім є логічні повтори чи збіги в окремих блоках; потрібно частково змінити послідовність частин (1,5)	Структура потребує вдосконалення, порушена логічна послідовність у частинах, не відокремлено змістові блоки (1)	Хаотичність, втрата логічних зв'язків між частинами (0)
Джерела інформації, аргументація	Автор використовує якісні джерела, ретельно опрацьовує інформацію; у тексті представлено різні думки, є покликання на матеріали, пов'язані з історією питання (2)	Джерела інформації сумнівні; різні думки представлено, однак недостатня аргументація, авторська думка «губиться» між цитатами інших людей (1,5)	Компіляція матеріалу з різних джерел; не всі джерела якісні; аргументи не представлені (1)	Анонімні джерела, відсутність аргументів, порушено стандарти (0,5)
Візуальне доповнення (фото, відео, аудіо, карти, інфографіка тощо) / музичне оформлення програми	Кожен елемент є важливою складовою матеріалу, а також створений автором (2)	Візуальні / звукові елементи (оформлення) актуальні, утім подеколи ускладнюють сприйняття інформації (1)	Візуальні / звукові елементи погано поєднуються зі змістом (0,5)	Відсутні / візуальні елементи / проблеми зі звуком (0)
Мовленнєвий рівень, ступінь розкриття теми	Помилки в тексті відсутні чи є незначними, автор зумів розкрити тему з одного або кількох ракурсів, мета досягнута (2)	Автор припускається помилок, частково розкрив тему, хоча дотримався мети, продемонстрував обізнаність (1,5)	У тексті забагато помилок; тема практично не розкрита; представлена інформація може сформувати певне упередження з боку читача (1)	У тексті дуже багато помилок; автор не зумів розкрити тему (0,5)
Підсумкова оцінка	10	7	4	1

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота з дисципліни «Історія української медіакомунікації» (II половина XX – початок XXI ст.) проводиться один раз на семестр, згідно з розкладом модульних контролів.

До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види практичних завдань. До початку модульної контрольної роботи вони повинні мати поточні підсумкові бали за практичні заняття та самостійну роботу. Максимальна кількість балів, одержаних під час модульної контрольної роботи, становить 30 балів.

Модульна контрольна робота містить **3 теоретичні питання та 2 тестові завдання** за проблематикою курсу. Максимальна кількість балів, які може отримати здобувач, – 30 балів (24 бали за теоретичну частину (1 питання оцінюється у 8 балів), 6 балів за тестові завдання (1 тест оцінюється у 3 бали).

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумкове оцінювання здійснюється на основі модульної контрольної роботи та інших видів робіт, передбачених робочою програмою.

Загальний рейтинг студента виводиться сумою балів за виконані завдання, поточне тестування, модульну контрольну роботу та становить 100 б.

Перескладання підсумкового модульного контролю здобувачами, які отримали рейтинговий бал за модуль, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модуля не підвищуються.

За результатами контролю знань здобувачів дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового іспиту) – «відмінно», «добре» та «задовільно». Здобувач має право підвищити оцінку, складаючи іспит.

Якщо здобувач у підсумку набрав 60 і більше балів, то іспит може бути виставлений за результатами поточного оцінювання та модульного контролю на момент оголошення результатів. Якщо ж він бажає поліпшити свою оцінку, то складає іспит за всією програмою навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульні контрольні роботи, або ж його модульна оцінка становить від 0 до 34 балів, зобов'язаний скласти (перескласти) модуль до початку підсумкового контролю у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету.

Оцінка «відмінно» (90–100, А) виставляється здобувачеві, який продемонстрував здібності до критичного мислення, належно обґрунтував думку, навів актуальні приклади щодо сучасного літературного процесу, зробив самостійні узагальнення, спираючись на знання програмового матеріалу, самостійно опрацьовані додаткові джерела.

Оцінка «добре» (82–89, В) виставляється здобувачеві, який належно розкрив тему, виявив здібності до аналізу явищ, продемонстрував знання необхідної наукової інформації, зробив самостійні узагальнення, проте припустився незначних огріхів.

Оцінка «добре» (74–81, С) виставляється здобувачеві, який добре розкрив тему, належно проаналізував літературне явище, зробив узагальнення, але припустився помилок в аргументації думки.

Оцінка «задовільно» (64–73, D) виставляється здобувачеві, який розкрив тему, зробив спробу самостійного аналізу проблеми, продемонстрував задовільний рівень володіння програмовим матеріалом, але не навів сучасних прикладів для підтвердження власної думки, зробив часткові узагальнення.

Оцінка «задовільно» (60–63, E) виставляється здобувачеві, який частково розкрив тему, виявив слабкий рівень володіння науковою інформацією, поверховість в аналізі явища. не зробив належних узагальнень.

Оцінка «незадовільно» (35–59, FX) виставляється здобувачеві, який не розкрив теоретичні питання й не може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка «незадовільно» (0-34, F) виставляється здобувачеві, який не виконав навчальну програму або якийсь серйозний елемент її складової, має фрагментарні знання, що не дозволяють розкрити теоретичні питання й виконати практичні завдання. Такий здобувач не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами оцінювання

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована Шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82–89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64–73
E	Задовільно		60–63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно		0–34

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Теми лекцій

Тема 1. Українська періодика 40-50 років: посилення культу особи Сталіна, репресії української творчої інтелігенції.

Тема 2. Специфіка висвітлення проблеми економічного реформування в промисловості та сільському господарстві в повоєнний період.

Тема 3. Діяльність підпільних часописів та інформаційних проводів ОУН УПА на території Західної України після встановлення радянської влади.

Тема 4. Літературно-мистецька періодика 40-50-х років ХХ століття.

Тема 5. Специфіка розвитку української журналістики в період відлиги: проблема подолання культу та його наслідків.

Тема 6. Особливості літературно-публіцистичної діяльності «шістдесятників» і дисидентів.

Тема 7. Етапи розвитку українського радіомовлення II половини ХХ – початку ХХІ ст.

Тема 8. Специфіка розвитку телевізійної комунікації в Україні від середини ХХ – до початку ХХІ ст.

Тема 9. Українська преса у період гласності й перебудови.

Тема 10. Основні етапи розвитку українських ЗМІ та журналістики після проголошення незалежності України.

Теми практичних робіт

Тема 1. Специфіка розвитку друкованих медіа в УРСР після Другої світової війни.

Тема 2. Проблеми економічного реформування на сторінках газет.

Тема 3. Розвиток української журналістики у другій половині 60-х – початку 80-х років ХХ століття: поворот до авторитаризму.

Тема 4. Сатира та гумор в українському інформаційному просторі другої половини ХХ століття. Журнал сатири та гумору «Перець».

Тема 5. Розвиток українських медіа періоду «відлиги». Періодика «шістдесятників» і дисидентів.

Тема 6. Українська журналістика періоду «застою» в оцінках вітчизняних та закордонних учених.

Тема 7. Роль преси кінця 80-х – початку 90-х років ХХ століття в заповненні «білих плям історії» та реабілітації репресованих.

Тема 8. Українська журналістика та публіцистика кінця 80-х – початку 90-х років ХХ століття як кульмінація у прагненні українських державної незалежності.

Тема 9. Проблеми зі свободою слова в Україні після здобуття незалежності.

Тема 10. «Темники» і «джинса» як засіб порушення стандартів журналістики.

Тема 11. Український інформаційний простір періоду перед, під час та після виборів Президента України у 2004 році. Розвиток української журналістики після помаранчевої революції.

Тема 12. Комерціалізація та олігархізація українського медіаринку.

Тема 13. Становлення та розвиток суспільного телерадіомовлення в Україні.

Тема 14. Особливості розвитку сучасної української онлайн-комунікації. Медіакомунікація в умовах війни.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна/заочна					
	усього	у тому числі				
Лекції		Практичні семінари	Лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота	
Модуль 1.						
Тема 1. Українська періодика 40-50 років: посилення культу особи Сталіна, репресії української творчої інтелігенції.	11/13	2/2	2/1		3/3	4/7
Тема 2. Специфіка висвітлення проблеми економічного реформування в промисловості та сільському господарстві в повоєнний період.	11/12	2/1	2/1		3/3	4/7
Тема 3. Діяльність підпільних часописів та інформаційних проводів ОУН УПА на території Західної України після встановлення радянської влади.	14/13	2/1	4/1		3/3	5/8
Тема 4. Літературно-мистецька періодика 40-50-х років ХХ століття.	9/10		2		3/3	4/7
Тема 5. Специфіка розвитку української журналістики в період відлиги: проблема подолання культу та його наслідків.	12/13	2/2	2/1		3/3	5/7
Тема 6. Особливості літературно-публіцистичної діяльності «шістдесятників» і дисидентів.	14/11	2	4/1		3/3	5/7
Тема 7. Етапи розвитку українського радіомовлення II половини ХХ – початку ХХІ ст.	14/13	2/2	4/1		3/3	5/7

Тема 8. Специфіка розвитку телевізійної комунікації в Україні від середини ХХ – до початку ХХІ ст.	12/11	2/1	2		3/3	5/7
Тема 9. Українська преса у період гласності й перебудови.	9/11		2/1		3/3	4/7
Тема 10. Основні етапи розвитку українських ЗМІ та журналістики після проголошення незалежності України.	14/13	2/1	4/1		3/3	5/8
Разом за модуль	120/120	16/10	28/8		30/30	46/72
Разом за семестр	120/120	16/10	28/8		30/30	46/72

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин денна/заочна
1.	Тема 1. Специфіка розвитку друкованих медіа в УРСР після Другої світової війни.	2/1
2.	Тема 2. Проблеми економічного реформування на сторінках газет.	2/1
3.	Тема 3. Розвиток української журналістики у другій половині 60-х – початку 80-х років ХХ століття: поворот до авторитаризму.	2/1
4.	Тема 4. Сатира та гумор в українському інформаційному просторі другої половини ХХ століття. Журнал сатири та гумору «Перець».	2
5.	Тема 5. Розвиток українських медіа періоду «відлиги». Періодика «шістдесятників» і дисидентів.	2/1
6.	Тема 6. Українська журналістика періоду «застою» в оцінках вітчизняних та закордонних учених.	2/1
7.	Тема 7. Роль преси кінця 80-х – початку 90-х років ХХ століття в заповненні «білих плям історії» та реабілітації репресованих.	2/1
8.	Тема 8. Українська журналістика та публіцистика кінця 80-х – початку 90-х років ХХ століття як кульмінація у прагненні українських державної незалежності.	2
9.	Тема 9. Проблеми зі свободою слова в Україні після здобуття незалежності.	2/1
10.	Тема 10. «Темники» і «джинса» як засіб порушення стандартів журналістики.	2/1
11.	Тема 11. Український інформаційний простір періоду перед, під час та після виборів Президента України у 2004 році. Розвиток української журналістики після помаранчевої революції.	2
12.	Тема 12. Комерціалізація та олігархізація українського медіаринку.	2
13.	Тема 13. Становлення та розвиток суспільного телерадіомовлення в Україні.	2
14.	Тема 14. Особливості розвитку сучасної української онлайн-комунікації. Медіакомунікація в умовах війни.	2
	Разом	28/8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	<p>Проаналізувати матеріал про одного з політв'язнів сталінських концтаборів Івана Мирона (URL: https://theukrainians.org/25-lit-dlia-ivana/?fbclid=IwAR3vWzXxF5POTrugXC6cpl5gS7uAWQTRQHL7wmhy929bq_Flyq-N06IGYvk) за схемою:</p> <p><i>Чи є текст і фотографії найкращими способами розповісти цю історію? Чи можуть бути інші, більш ефективні варіанти? Який формат запропонували б ви?</i></p> <p><i>Яку роль відіграють фотографії у створенні загального враження про матеріал?</i></p> <p><i>Чи є покликання на додаткові матеріали, щоб читачу був доступний ширший контекст?</i></p>	4/7
2.	<p>Прочитати матеріал науковиці Л. Масенко «Як політики СРСР змінювали українську мову» (або прослухати подкаст) на сайті «Куншт» (URL: https://kunsht.com.ua/articles/yak-politiki-srsr-zminyuvali-ukrainsku-movu). Пояснити наслідки такої політики для української нації. Поміркувати над тим, які кроки варто зробити негайно, аби зміцнювати становище української мови, щоб нею спілкувалося якомога більше українців у державі й поза її межами.</p>	4/7
3.	<p>Прочитати публікацію Б. Сидоренка «Цей підступний імперський хробачок: Сторінками спогадів Володимира Винниченка» (URL: http://www.golos.com.ua/article/327261). Законспектувати і підготувати презентацію про публіцистичну діяльність В. Винниченка й М. Грушевського та їхній вплив на тогочасні й сучасні події в Україні.</p>	5/8
4.	<p>Проаналізувати публікацію антирелігійного змісту (із газет 1950–1960 рр., що зберігаються у фондах Наукової бібліотеки УжНУ – на вибір) за схемою:</p> <p><i>Про яку проблему ідеться в статті?</i></p> <p><i>Які економічні і/або політичні інтереси відображаються у цьому повідомленні?</i></p> <p><i>Чи джерела інформації, думки яких наведено, обізнані з предметом розмови, з проблемою?</i></p> <p><i>Чи є анонімні джерела? Вони викликають довіру?</i></p> <p><i>Чи представлено різні думки й аргументи, чи ж репортер подає тільки один бік цієї історії?</i></p> <p><i>Чи стаття містить інформацію, яка може сформувати певне упередження з боку читача?</i></p> <p><i>Що ви бачите як явну мету повідомлення? Чи є прихована мета?</i></p> <p><i>Які емоції викликає ця стаття?</i></p>	4/7
5.	<p>Законспектувати основні віхи розвитку газети «Закарпатська правда» (з видання Рішко М. Як жила, боролась і вмирала «Закарпатська правда» : Документальна повість про унікальну газету і її творців. Ужгород: Ліра, 2005. 142 с.). Здійснити огляд 2–4 номерів видання «Закарпатська правда» за 40–50-ті рр. Презентувати проблемно-тематичні аспекти матеріалів, пояснити особливості стилістики.</p>	5/7
6.	<p>Обрати два періодичні видання різних епох (наприклад, газета кінця 40-х рр. ХХ століття та газета 1990-х років, на вибір) і</p>	5/7

	проаналізувати їхню структуру, тематику матеріалів, мову, стиль подачі інформації.	
7.	Переглянути випуск програми В. Кіпіані про М. Коцюбинську. З'ясувати особливості програми та пояснити риси характеру дисидентки, її внесок у розвиток руху «шістдесятників». (URL: https://www.youtube.com/watch?v=YjZkeUZ6XR8). Написати замальовку, нарис або портрет.	5/7
8.	Ознайомитися з публікацією В. Агеєвої «Чому розстріляли редакцію "Перця" і як урятувався Остап Вишня» (URL: https://www.bbc.com/ukrainian/blogs-40108478). Поміркувати над тим, як можна було зарадити трагедії. Викласти власну гіпотезу.	5/7
9.	У відкритих джерелах знайти інформацію про здобутки і втрати медіа післяреволюційного періоду. Написати есе, дібрати назву.	4/7
10.	Неформальна освіта на онлайн-платформах: 1. Розсекречені: онлайн-курс про роботу з архівами КГБ. URL: https://study.ed-era.com/uk/dashboard/course#!5161 2. Новітня історія України: від початку Другої світової війни до сучасності URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/novitnia-istoriya-ukrayiny/ 3. Критичне мислення в українському контексті. URL: URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+CTIUC101+2022_T2_3 (або інший курс, що стосується тематики історії української журналістики)	5/8
	Разом	46/72

6.5. Індивідуальні завдання

Орієнтовна тематика курсових робіт

1. Історична проблематика на сторінках сучасної преси (на прикладі...).
2. Медіакомунікація української діаспори у ХХ столітті (на прикладі газети «Свобода»).
3. Політологічна термінологія як складова медіатвору геополітичної тематики: склад і функції («Радіо Свобода» 2024 р.).
4. Специфіка розважального контенту в українському телевізійному просторі під час російської воєнної агресії (наукова робота) або Відволіктися від війни (творча робота).
5. Проблема дотримання стандартів журналістики в умовах повномасштабної російської агресії проти України.
6. Ознаки і причини трансформації журналістських підходів до сатиричного осмислення дійсності у перехідний період (аналіз журналу «Перець» 80-90-х рр. ХХ ст.).
7. Клікбейт у цифровій журналістиці: проблема балансу між залученням аудиторії та дотриманням професійних стандартів.
8. Специфіка поширення журналістських матеріалів про історію України у соціальних мережах (на прикладі сторінок «Історична правда», «Локальна історія» в інстаграмі).
9. Відображення позитивних і негативних тенденцій української медіаосвіти у подкасті «ЖурфакТИ».
10. Переваги й недоліки сторителінгу в матеріалах про людей з інвалідністю в українських медіа (на прикладі «Суспільне Новини», «Українська правда», «Укрінформ»).
11. Нативна реклама в онлайн-медіа: етичні та практичні аспекти.

12. Особливості створення контенту для різних соціальних платформ (на прикладі...).
13. Трансформація українського медіаринку в умовах війни: аналіз потреб вітчизняної аудиторії.
14. Образ волонтера в українському медіапросторі (творча робота).
15. Новинні телеграм-канали в структурі медіасмаків українців (2 телеграм-канали на вибір студента)
16. Формально-змістові особливості подачі сенсації в сучасному журналістському тексті (видання на вибір студента).
17. Висвітлення теми допомоги Збройним Силам України в українському медіапросторі (медіаресурс на вибір студента).
18. «Українське радіо»: контент, особливості функціонування.
19. Популяризація волонтерського руху в онлайн-виданні (видання на вибір студента).
20. Проблема об'єктивності медіаобразу України в європейському інформаційному просторі під час повномасштабної російської агресії (2-3 країни на вибір студента; наукова або творча робота).
21. Формати використання гумору в українських медіа під час російсько-української війни.
22. Пропаганда та контрпропаганда під час війни: виклики соцмереж для інформаційної безпеки.
23. Блог як сучасний різновид публіцистичної діяльності лідерів думок Закарпаття
24. Роль закордонних українських видань у збереженні національної ідентичності та пі
25. Розвиток молодіжного радіомовлення в Україні: від перших трансляцій – до сьогодення.
26. Українська тележурналістика в 1990-х роках: етапи становлення та виклики перехідного періоду.
27. Цензура в медіапросторі радянської України: механізми та форми.
28. Історія розвитку українських інтернет-медіа (1990-ті – 2000-ні).
29. Медіакомунікація під час Революції Гідності (на прикладі Громадського радіо й телебачення).
30. Інформаційна війна та пропаганда в українському медіапросторі після 2014 року.
31. Проблеми розвитку громадянської журналістики в сучасній українській медіакомунікації (на прикладі...)
32. Розвиток новітніх медіа після українських революцій.
33. Відображення проблем свободи слова в Україні в сучасних онлайн-медіа (на прикладі...).
34. Феміністична журналістика в Україні (на прикладі історичного та сучасного видання).
35. Популяризація історичної тематики у сучасних медіа (на прикладі видань «Локальна історія», «Збруч» та їхніх соціальних мереж).
36. Особливості використання джерел інформації в аналітичних статтях-прогнозах про закінчення війни і майбутнє України (на прикладі видань «Тексти», «Українська правда», «Страна.UA»).
37. Специфіка розвитку угорськомовних медіа на Закарпатті (на прикладі давнього й сучасного видання).
38. Висвітлення тематики етноспільнот Закарпаття в телепрограмах «Суспільне Ужгород», «TV21 Унгвар».

39. Ознаки гендерної упередженості в українській телерекламі початку 2000-х років і сьогодення.
40. Проблемно-змістові особливості медіатекстів періоду військової агресії на сторінках журналу «Український тиждень».

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби використовуватимуться двох видів: дидактичні засоби передачі навчальної інформації (екранно-проекційна апаратура) та технічні засоби перевірки знань студентів (персональні комп'ютери ТРЦ при кафедрі журналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет» або смартфони студентів) для тестування знань та умінь. Крім того, під час викладання дисципліни за потреби може бути застосована концепція BYOD (Bring Your Own Device).

Обладнання: комп'ютерне обладнання навчального ТРЦ та кабінету мультимедійної платформи «Media Vista» (<https://mediavista.com.ua/about-us>).

Програмне забезпечення: основне преінстальоване та ліцензійне програмне забезпечення для персональних комп'ютерів, надане у рамках міжнародного проекту Erasmus+ KA2 «DESTIN – Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність та професіоналізм» (<http://destin.uzhnu.edu.ua/home-en/>).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Історія української журналістики (II половина XX – початок XXI ст.): навчально-методичний посібник до вивчення курсу для студентів-журналістів / уклад.: Ю. М. Бідзіля, Н. В. Толочко. Ужгород: ФОП Сабов А. М., 2024. 54 с.
2. Андрусечко П., Коваленко А. Від Революції Гідності до повномасштабної війни: як журналісти набували досвіду в реальних умовах: практичний посібник/ за загал. ред. В. Іванова. К. : Центр вільної преси, 2024. 56 с.
3. Лінгвальний та екстралінгвальний аспекти комунікації в мультикультурному середовищі Закарпаття: монографія / за заг. ред. Ю. М. Бідзілі, Г. В. Шаповалової, Я. М. Шебештян. Ужгород: РІК-У, 2021. 628 с.
4. Мельникова-Курганова О. С. Особливості дисидентських комунікацій в Україні 1960 – початку 1990 рр.: монографія. Маріуполь: ТОВ «ППНС», 2020. 228 с.
5. Нестеряк Ю. В., Нестеряк Ю. М., Клименко О. П. Новітня історія української журналістики (1989–2019 рр.) : навч. посіб. Київ, 2022. 192 с.

Допоміжна література

6. Бабидорич Михайло Іванович. Епізоди життя / упоряд. В. М. Бабидорич ; передм. В. Дрогальчука. Ужгород : Мист. Лінія, 2007. 342 с.
7. Белей Л. «Русинський» сепаратизм: націотворення in vitro. Київ: Темпора, 2017. 390 с.
8. Бідзіля Ю. М. Історія української журналістики: стрес-тест у контексті новомодних досліджень соціальних комунікацій та тенденції до неорелятивізму. *Українська періодика: історія і сучасність*. 2018. С. 3–11.
9. Бідзіля Ю. М. Преса Закарпаття XIX – XX ст.: посіб. для журналістів. Ужгород : Ліра, 2001. 80 с.
10. Богуславський О. В. Нариси з історії західноукраїнської преси першої половини XX ст. (Структура. Частина перша) / за ред. С. Костя. Львів, 2002. 422 с. (у співавторстві).

11. Гоян О. Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту: підручник. Київ : ВЦ «Київський університет», 2004. 190 с.
12. Джолос О. В. Упровадження суспільного телемовлення в Україні: комунікаційні, організаційні та правові аспекти : автореф. дис. ... канд. наук із соц. ком.: 27.00.04; Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2017. 20 с.
13. Дискусія про політичний тиск та цензуру в українських медіа: Журналістська осінь – 2002. Київ : Телекритика, 2003. 104 с.
14. Історія національного радіофіру: архівні матеріали (1942–1969) / упоряд. Н. М. Сидоренко. Київ: Інститут журналістики, 2004. 115 с.
15. Історія української культури: збірник матеріалів і документів / упоряд.: Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакура та ін.; за ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. Київ : Вища шк., 2000. 607 с.
16. Історія української преси ХХ століття : хрестоматія / упоряд. О. Мукомела. Київ : Науково-видавничий центр «Наша наука і культура», 2001. 352 с.
17. Іщенко А. І. Історія становлення українського телебачення: виникнення телевізійних професій та апробація жанрів екранного мистецтва (1939–1969 рр.) : автореф. дис. ... канд. наук із соц. ком.: 27.00.04. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики. Київ, 2018. 16 с.
18. Карпенко В. Преса і незалежність України: практика медіа-політики 1988–1998 рр. : навч. посіб. Київ : Інститут журналістики КНУ ім. Т. Шевченка, Нора-Друк, 2003. 356 с.
19. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. Київ : Критика, 2010. 656 с.
20. Культурне життя в Україні. Західні землі : [док. і матеріали] / НАН України, Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича. Київ : Наук. думка, 1995. Т. 3 : 1966–1971 / упоряд. Т. Галайчак, О. Луцький ; відп. ред. О. Луцький. Львів: [Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича НАН України]. 2006. 855 с.
21. Куляс І., Головенко Р., Земляна І. ЗМІ та вибори Саморегуляція, безпека, закони / за заг. ред. Н. Лигачової-Чернолуцької, О. Романюк. Київ, 2018. 100 с.
22. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: підручник. Київ : Знання, 2006. 628 с.
23. Машенко І. Г. Хроніка українського радіо і телебачення в контексті світового аудіовізуального процесу. Київ: Україна, 2005. 384 с.
24. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Вид 3-є. Київ : ЦУЛ, 2002. 284 с.
25. Михайло Бабидорич: життя в журналістиці : бібліогр. покажч. : до 95-річчя від дня народж. / Департамент культури Закарпат. облдержадмін., КЗ «Закарпат. обл. універс. наук. б-ка ім. Ф. Потушняка» Закарпат. облради ; уклад.: М. Б. Бадида, І. В. Когутич ; передм. В. Дрогальчука ; відп. за вип. О. А. Канюка. Ужгород : ТІМРАНІ, 2018. 152 с.
26. Остапа С. В., Міський В. В., Розкладай І. Є. Суспільне мовлення в Україні: історія створення та виклики. Київ: ТОВ «Друкарня Віол», 2018. 156 с.
27. Рішко М. Як жила, боролась і вмирала «Закарпатська правда» : документальна повість про унікальну газету і її творців. Ужгород: Ліра, 2005. 142 с.
28. Матеріали з історії національної журналістики Східної України початку ХХ століття / уклад.: Н. М. Сидоренко, О. І. Сидоренко, Київ : Дослідницький центр історії української преси, 2001. 448 с.
29. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / за заг. ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород: ВАТ «Закарпаття», 2007. 224 с.
30. Субтельний О. Україна: історія / пер. з англ. Ю. І. Шевчука. Київ : Либідь, 1991. 512 с.
31. Сучасна агенційна журналістика: довідкове видання / за заг. ред. В. В. Різуна. Київ, 2010. 148 с.
32. Українське телебачення: вчора, сьогодні, завтра / М. М. Карабанов, С. О. Абрамов, В. О. Горобцов, І. Г. Машенко; заг.ред. І. С. Чиж; редкол.: (голова) В. М. Петренко. Київ : Дирекція ФВД, 2006. 647 с.
33. Яковець А. В. Телевізійна журналістика: теорія і практика / наук. ред.: С. І. Даниленко. Київ : Києво-Могилянська акад., 2007. 239 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Гугл-академія. URL: <https://scholar.google.com.ua/>
2. Детектор медіа. URL: <https://detector.media/>
3. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/>
4. Медіакритика. URL: www.mediakrytyka.info
5. Навчальний курс МедіаДрайвер. URL: <http://mediadriverv.com/>
6. Наукова бібліотека ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>
7. Наукова електронна бібліотека Національної бібліотеки ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
8. Просвітницькі курси з медіаграмотності, розроблені у рамках проєкту DESTIN. URL: <https://examenarium.sumdu.edu.ua/promo/program/79>
9. Diasporiana. Електронна бібліотека. URL: <https://diasporiana.org.ua/>
10. EdEra. URL: <https://ed-era.com/courses/>
11. Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:KNU+101+2014_T2

Перелік запитань до іспиту

1. Українські медіа після Другої світової війни
2. Репресивна політика проти української культури і преси: аналіз розпоряджень відділу преси ЦК КП(б)У 40-х рр. ХХ ст.
3. Переслідування творчої інтелігенції: історичний контекст і наслідки.
4. Економічні реформи 40-50-х років ХХ ст. у висвітленні друкованих медіа.
5. Медіа як інструмент популяризації «ждановщини» та «лисенківщини» у радянський період.
6. Радянська інформаційна простора Закарпаття після приєднання до УРСР: основні особливості.
7. Роль газети «Закарпатська правда» та «Молодь Закарпаття» у медійному просторі краю.
8. Відомі закарпатські медійники II половини ХХ ст.
9. Українські медіа в період лібералізації політичного режиму після смерті Сталіна.
10. Вплив доповіді М. Хрущова «Про культ особи і його наслідки» на суспільно-комунікаційні процеси.
11. Антицерковна кампанія в УРСР: причини, наслідки та місце в системі тоталітарної комунікації.
12. Основні етапи розвитку українського кінематографу у другій половині ХХ ст.
13. Специфіка розвитку українського радіо в другій половині ХХ ст.
14. Розвиток регулярного українського ТБ другої половини ХХ ст.
15. Міжнародні телемости як засіб «нової» комунікації наприкінці 80-х – початку 90-х рр. ХХ ст.
16. Літературно-художня творчість 70-80-х років у системі тогочасної комунікації.
17. Журнал сатири та гумору «Перець» у 40-70-х роках ХХ ст.: зміст, значення і популярність.
18. Журнал «Вітчизна» як літературно-художній часопис.
19. «Літературна газета» у II половині ХХ ст.
20. Залежність ребрендингу журналу «Радянський Львів» від соціально-комунікаційної ситуації.
21. Преса періоду «відлиги» та рух «шістдесятників» в ключових комунікаційних процесах.

22. Дисидентський рух в українському суспільстві: відображення у пресі та роль медіа у його висвітленні.
23. Публіцистична та політична діяльність В. Чорновола.
24. Публіцистика Олесея Гончара.
25. Публіцистична діяльність Павла Загребельного.
26. Публіцистика та публіцистичність у творчості Ліни Костенко.
27. Соціально-комунікаційні інновації періоду гласності.
28. Гласність і початок національного відродження в українському суспільстві та пресі.
29. Значення «Народного руху України за перебудову».
30. Специфіка поширення інформації про аварію на ЧАЕС.
31. Чорнобильська трагедія у літературі й кіно.
32. Висвітлення операції «Вісла» у медіа.
33. Олігархізація та комерціалізація українських медіа початку XXI ст.
34. Обмеження свободи слова в незалежній Україні.
35. Внесок Г. Гонгадзе у розвиток української журналістики і свободи слова.
36. Становлення рекламного ринку в незалежній Україні.
37. Започаткування приватних і комерційних медіа.
38. «Джинса» в українських медіа як нова форма прихованої реклами.
39. Розбудова рекламного ринку в Україні: здобутки і прорахунки.
40. Специфіка розвитку рекламних і піар-агенцій.
41. Український інформаційний період українських революцій 2004 і 2013-2014 рр.
42. «Чорний» піар у медіа періоду виборчих кампаній, питання про «інформаційне кілерство».
43. Сучасні медіа для журналістів, рекламників і піарників.
44. Розвиток сучасних регіональних ЗМІ в Україні.
45. Сучасні медіа для українців за кордоном.
46. Етапи організації суспільного телерадіомовлення в Україні.
47. Конвергентний ньюзрум суспільного мовника.
48. Новітні платформи для поширення новин.
49. Розвиток комерційного радіо й телебачення.
50. Український медіаландшафт в умовах повномасштабної війни.